N°. 91. 1838.

NOORD-BRABANDER.

Dingsdag 31 July.

IS HERTOGENBOSCH

DICERE VERUM, QUID VETAT?
HORATIUS.

Dit Blad verschijnt *driemaal* per week, en wel *Dingsdags*, *Donderdags* en *Zaturdags*. De prijs van hetzelve is 3-00 per drie maanden; *franco* tot aan het naaste Postkantoor *f* 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel, en dergenen welke geene 5 regels beloopen, tegen 75 cents geplaatst; behalve voor iedere Advertentie 35 cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten; de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier, *franco* te worden ingezonden aan het Bureau van den *Noord-Brabander* te 's-*Hertogenbosch*.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT *den 27 Julij.*

Bij kabinetsbevel van den 13 Junij jl. heeft Z. M. de Koning gewaardigd te vergunnen, onder uitdrukkelijk voorbehoud van alle regten die wettiglijk en oorspronkelijk aan het metropolitaansch kapittel van Keulen toebehooren, dat de deken Dr. *Husgen* tot hiertoe Administrateur Capitulair van het aartsbisdom van Keulen blijft voortgaan om uit zich zelfs *(selbständig)* het beheer van het bisdom onder den naam en de onderteekening van aartsbisschoppelijk Vikaris Generaal te voeren.

Bij gevolg is de deken Dr. *Husgen* met de hierboven aangehaalde wijze van bestuur belast en het blijft hem verboden volgens andere voorschriften van voornoemd kabinetsbevel alle officiele betrekkingen met Mgr. den Aartsbisschop Baron *de Droste de Vischering* (*Conferatur Publicandum* van den 15 November 1837) te houden.

Ten gevolge mijner bekendmaking, van den 29 November des afgeloopen jaars breng ik het bovenstaande ter kennis van het publiek.

Coblentz den 14 Julij 1838.

De Opper-Praesident der Rhijn-provincie,
(GET.) *BODELSCHWING.*

— De *Keulsche Zeitung* deelt uit Coblentz onder dagteekening van den 22 Julij jl. de volgende twee brieven mede, geschreven door de hoogleeraren van het seminarie van Trier aan den heiligen Stoel en aan Mgr. den Bisschop en Administrateur [illegible] betrekkelijk de zaak van *Hermes*.

HEILIGE VADER!

Van den dag af dat Gij vermeend hebt de werken van *Hermes* te moeten veroordeelen, zijn wij bereid geweest om uwe beslissing te eerbiedigen en aan uwe bevelen, zoo als ware kinderen behooren te doen, te gehoorzamen. Doch daar de heilige Stoel aan twee leerlingen van *Hermes*, de hoogleeraren *Braun* en *Elvenich* vergund heeft een meer uiteengezet verslag zijner leer te doen, hebben wij vermeend het stilzwijgen te moeten bewaren tot dat zij hunne zending vervuld hadden. Ook hadden wij naauwelijks vernomen dat die twee hoogleeraren Rome verlaten hadden, nadat zij deze leerstelling hadden uiteengezet, of wij hebben ons gehaast, zonder nog den uitslag hunner werkzaamheden te kennen, te verklaren dat wij uwe beslissing ten dien aanzien zuiver en eenvoudig, zonder eenige voorwaarde en de minste schaduw van gemoedelijke voorbehouding aannamen. Wij omhelzen de voeten uwer Heiligheid smeekende ons zijnen Apostolischen Zegen wel te willen verleenen

Zijne zeer gehoorzame Zonen in het seminarie van Trier.

(Volgen de Onderteekeningen.)

" 8 JUNIJ 1838."

Hoogwaardig heer, Bisschop en Administrateur van het bisdom.

Den 8 dezer maand hebben wij U. zeer onderdanig de brieven ter hand gesteld, in welke wij verklaarden ons aan de beslissing van den heiligen Stoel, betrekkelijk de zaak van *Hermes*, te onderwerpen, ten einde die aan onzen heiligen Vader te doen gworden. Sedert dien tijd in de openbare papieren gelezen hebbende dat de heiligen Vader vorderde, dat de leerlingen van *Hermes* dit formulier van onderwerping zouden teekenen, „*Dat zij met hart en geest volgens de verschuldigde gehoorzaamheid aan de kerk zich aan de beslissing van den heiligen Stoel wilden onderwerpen, waarbij de geschriften van* Hermes *veroordeeld zijn, afkeurende hetgeen door* [illegible] *afgekeurd is en zich verbindende om niets te doen hetgeen hun van dat onbetwistbaar voetspoor der waarheid verwijdert*, hebben wij al dadelijk in alle oprechtheid des harte en zonder eenig gemoedelijk voorbehoud dit formulier onderteekend, in deze zaak alleen der harte nemende om den heiligen Vader al de genoegdoeningen te geven, welke hij verlangt, onze regtzinnigheid in de leer alsmede onzen eerbied en gehoorzaamheid jegens den Apostolischen Stoel niet alleen door woorden maar ook nog door daden te leeren kennen.

Wij smeeken u derhalve, Hoogwaardige Heer, zorg te dragen, dat deze door ons geteekende verklaring den heiligen Vader geworde...

De zeer gehoorzame dienaren van den Hoogwaardigen Bisschop en Administrateur van het bisdom.

TRIER DEN 12 JUNIJ 1838.

(Volgen de Onderteekeningen).

ENGELAND.

LONDEN, *den 27 Julij.*

Z. K. H. de prins van Beijeren heeft eene audientie bij H. M. gehad.

De nederlandsche gezant, baron *Dedel*, heeft eene conferentie met den kanselier van de Exchequer gehouden.

De ontvangst van den maarschalk *Soult* te Manchester is zeer luisterrijk geweest. Zijne Excellentie woonde eenen maaltijd bij, van stads wege ter zijner eere gegeven, en waartoe ongeveer honderd personen genoodigd waren. Te Liverpool is hem gelijke eer bewezen, maar het getal der aanwezigen was aldaar veel minder talrijk. Aan wederzijdsche betuigingen van genoegen, over de bestaande vriendschap en naauwe vereeniging tusschen Engeland en Frankrijk, heeft het ook bij deze gelegenheden niet ontbroken.

FRANKRIJK.

PARIJS *den 27 Julij.*

De duitsche dagbladen hebben volgens de *Müncher Zeitung* gemeld, dat Z. H. de Paus aan het kapittel van Keulen gelast had om binnen acht dagen, na ontvang, de breve betrekkelijk de volmagten van Dr. *Husgen* af te kondigen. Men voegde er bij dat de heilige Vader bij het kapittel sterk aandrong om bij den Koning van Pruissen pogingen te doen om de loslating van Mgr. den Aartsbisschop te verkrijgen. De *Courant van Keulen* verklaart dat zij gemagtigd is om het hierboven vermelde artikel geheel en al tegen te spreken.

Wij willen gelooven, zegt *l'Ami de la Religion*, dat Zijne Heiligheid geene formele bevelen voor de afkondiging zijner breve gegeven heeft, doch zijn verlangen was niet twijfelachtig. Het was, naar het schijnt, zeer eenvoudig om deze breve in dezelfs geheel te doen kennen. Zulks geschiedt wel voor mindere belangrijke zaken, en om des te meerden rede is in zulk eene gewigtige zaak eene geheele openbaarmaking niet alleen gepast maar ook noodzakelijk. Men kan altijd veronderstellen dat de heer *Husgen* redenen gehad heeft om slechts eenige stukken uit de breve te geven; van het oogenblik af aan, is een ieder over dezen vorm van onvolledige bekendmaking verwonderd geweest.

Wat nu de uitnodiging aanbelangt om bij den Koning van Pruissen pogingen ten voordeele van Mgr. den Aartsbisschop te doen, zulks was allereenvoudigst en natuurlijk en zou tot eer van het kapittel verstrekt hebben.

— Mgr. de aartsbisschop heeft zijne bezoeken in de kerken afgelegd. Sedert twee en een halve maand heeft de onvermoeide prelaat dagelijks het H. vormsel toegediend of is bij parochie-plegtigheden, in de kloosters en andere gestichten der hoofdstad tegenwoordig geweest. Alzoo heeft Mgr. de aartsbisschop achtervolgelijk al de gedeelten zijner kudde bezocht en den ijver der geestelijkheid door zijne tegenwoordigheid opgewekt. Overal heeft hij den gelooviven woorden van godsvrucht toegesproken, hetzij bij gelegenheid van het vormen, hetzij bij elke andere plegtigheden.

— De abbé *Auzou* is wederom op het tapijt gekomen wegens verschuldigde huurpenningen zijner kerk op de boulevart St. Denis. Hij had zijne huur niet betaald en ten gevolge van dien waren zijne meubelen in beslag genomen. Hij was als bewaarder der goederen aangesteld en bij de hergenoming derzelve met een inventaris bleek aan den [illegible] dat [illegible] meubelen ontbraken; daarvandaan een correctioneel proces, [illegible] *Auzou* [illegible] voor het hof won. Ondertusschen was de eigenaar niet betaald, die *Auzou* voor de regtbank liet dagvaarden, om hem te betalen of de achtergehoudene voorwerpen terug te geven. *Auzou* verscheen niet en de regtbank veroordeelde hem bij verstek om bij wege van lijfdwang de meubelen terug te geven.

— De *Réparateur* van Lijon deelt een aantal legaten mede welke bij ordonnantie zijn geautoriseerd geworden, zoo als onder anderen 6000 franken gemaakt aan de zusters van *St. Joseph* te Fourvieres; 500 fr. aan de congregatien van den heiligen *Carolus te Lijon*; 600 fr. aan het Seminarie en 1000 fr. aan het hoofd-gesticht der broeders van de Christelijke scholen aldaar.

— De policie geeft zich steeds vruchtelooze moeite, om de geheime drukkerij te ontdekken, van wier persen de zoogenaamde *Moniteur Républicain* komt, waarvan de nommers, zoo men zegt, geregeld verschijnen en welk blad zich in de grofste taal over het tegenwoordig bestuur en het monarchaal gouvernement uitlaat. Men wil zelfs, dat onlangs aan den prefect van Policie, *Delessert*, vrij harde verwijten werden gedaan over het gebrek aan activiteit bij zijne policie-agenten, in het opsporen van de werkplaats waar dit schendblad wordt vervaardigd. Sedert eenige dagen is ook een geschrift door Parijs verspreid, waarin de aanstaande komst van *Hendrik V* op den franschen troon en zijnen zegepralenden intogt te Fontainebleau wordt aangekondigd. De policie schijnt te vermoeden dat deze geschriften van buiten komen, althans zij heeft dezer dagen hare waakzaamheid jegens de aankomende vreemdelingen verdubbeld.

— Volgens de laatste tijdingen van Estella, welke tot den 18 loopen, had *Espartero* nog niets tegen die stad ondernomen, doch bespeurde men buitengewone drukte in zijn hoofdkwartier, terwijl de carlistische Generaal *Maroto* van zijnen kant niets bleef verzuimen om Estella in eenen geduchten staat van defensie te brengen. Men zag weldra een ernstig gevecht te gemoet.

Te Bayonne zeide men den 21, dat den 19 of den 20 bij Estella gevochten zou zijn. De Carlisten waren acht en twintig bataillons sterk, [illegible] en [illegible] artillerie, die zij in Navarre en de Baskische provincien bezitten vereenigd [illegible] onder het bevel van don *Carlos* zelven, die, zoo men verzekerd, op verzoek van den Generaal *Maroto* zich aan het hoofd zijner troepen had geplaatst. *Espartero* had een grooter aantal soldaten onder zijne orders met eene sterkere kavallerie en veel geschut. De Carlisten hielden Estella bezet, dat zij naar hun vermogen vrij goed versterkt hebben, en konden niet wel van de Amezcoas afgesneden worden, welke hun des noods eene veilige wijkplaats aanbieden, hoezeer het niet te ontveinzen is, dat, mogten zij een veldslag verliezen, het hun in de gegeven omstandigheden uiterst moeijelijk zijn zou zich te herstellen.

Het is niet denkelijk dat de kanonnade, die men te Baijonne van den kant van Estella gehoord heeft, enkel eene verkenning geweest is, te meer omdat men er vernomen had dat *Espartero* verscheiden bespannen stukken kanon uit Pampeluna had ontboden, en de generaal *O'Donnell* den 20 van St. Sebastiaan en van de linie van Hernani met eene sterke kolonne op marsch was gegaan.

Men verhaalt dat *Maroto* aan *Cabrera* eene divisie troepen heeft gevraagd, ten einde eene afwending te maken, en dat deze daarop eene kolonne naar de omstreken van Tarasona gezonden heeft. Den 14 trachtte zij tusschen Tudela en Lodosa den Ebro te passeren en in Navarre binnen te dringen, doch werd daarin verhinderd, door de maatregelen welke *Espartero* in tijds daartegen verordend had.

Van den generaal der koningin *Oráa* moeten over Sarragossa goede berigten ontvangen zijn. Voor Morella zouden de operatien begonnen wezen.

Van *Mendigorri* hoort men bijna niets; men zegt evenwel dat hij volk blijft aanwerven.

De fransche missionnarissen in China hebben meer dan eene dienst aan de kunsten en wetenschappen bewezen; zonder deze mannen zou men China niet kennen. De *Lettres édifiantes* hebben ons eene menigte van zaken over dat land, zeden, wetten, en gebruiken leeren kennen en thans nog vinden de missionarissen te midden hunner veelvuldige, hatige en moeijelijke beroeps-betrekkingen den tijd om in het belang der wetenschappen te werken. In de zitting der academie van den 16 dezer maand is een brief van den heer *Stanislas Jullien*, Professor in het chineesch aan het kollegie van Frankrijk gelezen, die eenen brief inhield van den heer *Havard*, missionnaris in China over het gebruik der zijde wormen en waarin gezegd wordt, dat hij in China dikwijls poppen van zijde wormen heeft zien eten, dat hij er zelfs gegeten heeft en een zeer aangenaam en gezond voedsel is; men eet dezelve met rijst of wel met thee dat [illegible] meubelen ontbraken; daarvandaan een correctioneel proces, [illegible] *Auzou* [illegible] voor het hof won. Ondertusschen was de eigenaar niet betaald, die *Auzou* voor de regtbank liet dagvaarden, om hem te betalen of de achtergehoudene voorwerpen terug te geven. *Auzou* verscheen niet en de regtbank veroordeelde hem bij verstek om bij wege van lijfdwang de meubelen terug te geven.

De heer *Jullien* geeft almog te kennen dat de heer *Voisin*, directeur van het seminarie van vreemde missien,, die tien jaren in China verbleven is, tal dat hem goed behouden kunnen-eijeren had ontvangen, die nog een of twee jaren in een deeg gemaakt uit thee en asch, zouden bewaard kunnen worden.

De heer *Jullien* meldt almede dat in Frankrijk twee volledige stellen met chinesche letteren ten getalle van 85,000 zijn aangekomen die de heer *Voisin* in China, in de provincie Su-Tchouen, alwaar hij als missionnaris stond, heeft laten graveren. Door middel dezer drukletters zal men boeken kunnen uitgeven om de studie der chinesche taal gemakkelijker te maken. Deze door de missionnarissen bewezen dienst is des te kostbaarder, uithoofde men zelfs met de grootste opofferingen, veel moeite zou hebben, om die letters in Europa te doen graveren.

Zie hier wat men desaangaande in den *Moniteur* leest.

„ De Koninklijke drukkerij heeft onlangs hare verzameling van Oostersche drukletters door een volledig stel Chinesche karakters of letterbeelden zien verrijken; welker aankomst in Frankrijk door allen, die zich met de Aziatische talen en letterkunde bezig houden, als eene belangrijke gebeurtenis moet worden aangemerkt.

Men heeft deze aanwinst aan den even werkzamen, als belangeloozen ijver van onzen geleerden landgenoot en kenner der Chinesche taal, den heer *Stanislas Jullien*, alsmede aan de krachtdadige tusschenkomst van het bestuur der buitenlandsche missien te danken.

De matrijzen der letters zijn, naar monsters, die de heer *Stanislas Jullien* zelf uit parijs had afgezonden, te Ta-li-fou-, eene kleine stad der provincie Su Tchouen, aan de grenzen van Thibet, gegraveerd. Die provincie telt een groot aantal werklieden, die in de kunst van het teekenen der Chinesche letters en van het graveeren der in China tot het boekdrukken gebruikt wordende platen zeer bedreven zijn, maar het graveren van beweegbare karakters was voor hen een geheel nieuwe arbeid. Toch zijn zij, door zich naar de voorschriften van den heer *Jullien* te gedragen, die de voorzorg genomen had van te Parijs, om tot voorbeeld te dienen, eenige matrijzen naar eenen bepaalden maatstaf en waarop zeer sierlijk Chinesch schrift was afgebeeld, te laten graveren, boven alle [illegible] tot [illegible] [illegible] geen [illegible] stel van beweegbare chinesche letters, welker grootte het gebruik maken daarvan te gelijk met de letters onzer Europesche talen toelicht.

De thans te Parijs aangekomene zijn zoo klein en fraai, als men wenschen kan. Zij maken twee stellen uit, waarvan elk al de teekenen van het Keizerlijk woordenboek van Khang-Hi bevat. Die dubbele verzameling telt niet minder dan *vijf en tachtig duizend* letterteekenen.

„Deze geheele poging zou zonder de tusschenkomst van de heeren bestuurders der buitenlandsche missien, en vooral zonder de medewerking en den ijver van den Bisschop van Maxula, Apostolisch Vicaris der provincie Su Tchouen, niet hebben kunnen gelukken. Die Fransche zendeling, die sedert twintig jaren in China gevestigd en met de Chinesche taal even gemeenzaam is, als met zijne moedertaal, heeft gedurende drie jaren, op het graveren der karakters het oog gehouden, en voor de goede verzending daarvan, waarmede groote moeijelijkheden verbonden waren, gewaakt. Van Ta-li-fou af, waar de letters gegraveerd zijn, tot aan Macao, moest toch een afstand van 400 uren worden afgelegd en door verscheidene tollinien heengedrongen, en men weet, dat de Chinesche regering den uitvoer van zoodanige voorwerpen steeds onder de gestrengste straffen verbiedt. De heer *Stanislas Jullien*, die de letters voor zijne eigene rekening had besteld, heeft zich dus, uit liefde voor de wetenschap, aan wezenlijke verlieren blootgesteld. Gelukkig zijn de boodschappers, aan wie de overbrenging was toevertrouwd, na eene reis van drie maanden, den 8 december 1837 behouden te Macao aangekomen.

„De koninklijke drukkerij heeft zich beijverd, om deze letters, die de heer *Stanislas Jullien* met zeldzame belangeloosheid, aan de regering heeft afgestaan, aan te koopen. Nergens konden zij ook beter geplaatst worden, dan in die rijke verzameling van Oostersche letters, de fraaiste die in Europa bestaat, en voor welker aanwas gestadig nog zorg gedragen wordt."

NEDERLANDEN.

's HERTOGENBOSCH, *den 30 Julij.*

— Uit Dresden verneemt men dat Z. M. de Keizer van Rusland, verstond na zijne aankomst aldaar, zich naar Pillnitz begeven heeft.

om een bezoek bij HM. HM. de Koning en de Koningin van Saksen af te leggen. Bij hoogstdeszelfs terugkomst, heeft Z. M. zijne doorluchtige zuster, de Prinses *van Oranje* bezocht. Den 18 heeft Z. M. de merkwaardigheden van de Saksische hoofdstad bezigtigd; des middags was er groot dîner ten hove, na hetzelve begaf zich de Keizer vergezeld van zijne gemalin en de grootvorst *Alexander*, benevens van H. K. H. de kroonprinses der Nederlanden, naar eene bij Luschwitz gelegen wijnberg van den koning van Saksen. Van daar begaven dezen personaadjen zich des avonds gezamenlijk weder naar Pillnitz. Den 19 was H. K. H. de prinses *van Oranje* te Dresden teruggekeerd; terwijl des middags de keizer en keizerin met hoogstderzelver dochters van Pillnitz naar Töplitz vertrokken.

Wij zijn verzocht het volgende mede te deelen.

Naar men verneemt heeft alhier in een der zalen van het Casino de tweede vergadering van deelgenooten der *Maatschappij tot invoering der zijdeteelt in Noord-Braband*, onder voorzitterschap van jonkheer *H. B. Martini van Ouwerkerk* plaats gehad, bij welke vergadering de acte dier maatschappij is gepasseerd en geteekend.

Bij het openen der vergadering gaf de voorzitter verslag, dat door denzelve was volbragt, den vereerende last, bij de vorige vergadering aan Z. H. W. Geb. opgedragen om aan Z. K. H. den Prins van Oranje te verzoeken zich wel te willen stellen tot Beschermheer van gezegde Maatschappij en dat zijne koninklijke Hoogheid *het Protectoraat* wel goedgunstig had gelieven te aanvaarden, zoo als ook door Z. Exc. den heere Gouverneur dezer provincie, welke tevens Z. K. H. ter vergadering vertegenwoordigde, is aangenomen het *honorair Presidium* van het bestuur der Maatschappij.

Wij zien dan ook nu onder hooge bescherming en op vaste grondslagen in dit gewest gevestigd eene Maatschappij, welkers geheel landbouwkundige onderneming nergens beter of geschikter kon geplaatst worden, dan in deze landbouwende en industriele provincie en wij koesteren den wensch, dat de bewoners van dit gewest, waarin de landbouwende klasse zoo zeer behoefte heeft aan ondersteuning en vermeerdering van welvaart en waarin nog zoo vele duizende bunders ongecultiveerde gronden worden gevonden, mogen voortgaan met de nieuwe Maatschappij door deelneming te ondersteunen.

Immers, ofschoon de Maatschappij zich niet over gebrek aan deelneming behoeft te beklagen, daar van het kapitaal van *f* 35,000 waarmede zij zich had voorgesteld hare werkzaamheden te beginnen, reeds 700 aandeelen of bij de *f* 20000 ingeschreven zijn en het geen twijfel lijdt of ook de overige aandeelen zullen weldra geplaatst zijn, zoo komt het ons voor dat hoe meer de deelneming, zoo als dezelve nu begonnen is, zich over het geheele gewest uitbreidt, hoe veel te beter de Maatschappij zich in staat gesteld zal zien, ook haren werkkring over de geheele provincie uitbreiden door het aanleggen van Sub-etablissementen, welker vertakkingen van het Hoofd-etablissement te St. Michiels Gestel toch het eenige middel zijn om eenheid in wijze van werken daartestellen, iets dat vooral nodig is bij de aankweeking van den Witte Moerbezienboom, *als de eenige grondslag der Zijdeteelt.*

Wij vertrouwen dan ook dat ieder die het wel meent met de welvaart, vooral van den Landbouw in dit gewest, welke niet genoeg kan ondersteund worden, niet zal achterblijven, om met zijne deelneming de Maatschappij te schragen en dezelve meer in staat te stellen het primitief kapitaal te vergrooten en de Zijdeteelt zoodanig op vaste grondslagen te vestigen, dat dezelve eene altijd vloeijende bron van welvaart voor deze Provincie kan worden; eene bron, welke nimmer kan worden afgeleid, uitgaande van het beginsel, *dat waar de goede witte Moerbezienboom in overvloed aanwezig is de Zijdeteelt als 't ware zich zelve invoert.*

De zaak is te schoon, het doel te edel en de som tot deelneming gevorderd te gering, dan dat wij zouden vreezen, dat het dezelve in dit gewest aan deelneming, ondersteuning en medewerking zoude ontbreken, vooral wanneer men dezelve grondig kent, waarom wij veeleer dringen aanraden, dat ieder die nut stichten wil zich kennis van dezelve trachte te verwerven, waartoe zoo wel in dat geen wat ook in deze Provincie over de Zijdeteelt in het licht verschenen is, als het Etablissement te St. Michiels Gestel, waar steeds den vrijen toegang wordt verleend en de Directeur bereid is alle mogelijke inlichtingen te geven, de beste gelegenheid aanbieden.

VERVOLGINGEN IN COCHINCHINNE.

In het laatste nommer der *Jaarboeken ter voortplanting des geloofs* wordt medegedeeld dat de vervolgingen in Cochinchinne steeds blijven voortduren. Een brief van den heer *Legrégois*, Prokureur der missien, te Macao, houdt het volgende in. Bij de terugkomst der koeriers uit Tong-King hebben wij vernomen dat de eerwaarde heer *Cornay* den 27 Augustus des afgeloopen jaars het hoofd is afgekapt geworden. Drie leerlingen en vier christenen die met hem gevangen genomen waren, zijn naar de koninklijke stad vervoerd en vele kerken, die tot hiertoe staande gebleven waren, zijn vernield geworden.

Men had tijdingen van Mgr. *Imbert* Bisschop van Canope en Vikaris Apostolick van Corée ontvangen. Hij was uit Su-Tchuen den 17 Augustus des afgeloopen jaars vertrokken om zich vergezeld van twee chinesche catechisten, naar zijne zending te begeven.

IETS UIT DE STAATKUNDIGE GESCHIEDENIS.

Frederik II geleek dikwijls veel op zijnen tegenwoordigen opvolger; den 11 october 1741 rigtte hij eene kabinets orde aan het commissoriaat generaal van oorlog; daarin leest men woordelijk het volgende:

„Zijne Majesteit de koning van Pruissen is overtuigd, dat het van het hoogt belang is om eens en voor altijd als een onveranderlijk beginsel en regel te beschouwen, waarvan men nooit zal moeten afwijken, dat de eerste plaatsen van burgemeesters, alsmede die van sijndics en kamer presidenten in de steden van Silesie alleen aan personen van den evangelischen eeredienst verleend worden; de katholijken moeten zich met het tweede consulaat en de plaatsen van raadsheeren vergenoegen. Zijne Majesteit vermeent echter dat het goed is om deze verklaring voor als nog niet bekend te maken; het is zelfs van belang om die geheim te houden, zij moet alleen dienen om de keuze te regelen, welke het commissoriaat van oorlog en de domaniale of militaire kamers, die in Silesie zullen opgerigt worden, in geval van openstaande plaatsen, zullen moeten aanvullen.

Het hier aanbevolene geheim was welligt onvermijdelijk na de eerste verklaring door den koning bij de intrede der troepen in Silesie gedaan. Artikel 9 van den vrede van Berlijn in 1742 geteekend maakt daarvan melding in de volgende bewoordingen: „Zijne Majesteit de koning van Pruissen waarborgt de handhaving van den katholijken godsdienst in Silesie in dien staat waarin dezelve zich thans bevindt. Hij waarborgt tevens aan de ingezetenen des lands hunne bezittingen, vrijheden en privilegien, zoo als zij dezelve genieten, gelijk in de proclamatie, gedaan tijdens den intogt der troepen in Silesie, gezegd is, zonder dat echter daaruit eenig nadeel voor de vrijheid van geweten aan den protestantschen eeredienst in Silesie verleend, noch aan de regten van den souverein, die de koning in deszelfs algeheelheid behoorde zal kunnen voortoefenen, blijvende altijd daaraan gelijk te zullen maken ten nadeele van het *statu quo* aan den katholijken godsdienst gewaarborgd."

Dit artikel is letterlijk overgenomen in artikel 14 van den vrede van Hubertzburg, gemaakt in 1763; men heeft daarvan alleen weggelaten het laatste gedeelte: *beloovende altijd, enz.*; eene clausule die in alle regtzinnige uitleggingen van zelfs daaronder verstaan wordt. Het is ongetwijfeld krachtens dit artikel van het traktaat, hetwelk alnog de titel is der regten, welke Pruissen op Silesie heeft, dat een gedeelte dier provincie, in een geestelijk opzigt van den aartsbisschop van Praag afhangt. Het is hetzelfde artikel, hetwelk de koning in het oog had, toen hij in 1775 weigerde de pausselijke breve, betrekkelijk de vernietiging der jesuiten aftekondigen en bij die gelegenheid den 13 september aan zijnen zaakgelastigde, te Rome, schreef, dat hij hem verzocht aan den Paus of aan zijnen eersten minister te zeggen, dat hij in aanzien der jesuiten besloten had dezelve in zijn koningrijk in dien zelfden staat te laten, waarin zij zich thans bevonden; dat hij bij den vrede van Breslau het *statu quo* voor Silesie in godsdienstige zaken gewaarborgd had; dat niemand der wereld hem kon ontheffen van zijn woord niet te houden en zijne pligten als mensch en koning te vervullen. Het is waarschijnlijk ter zake dezer bescherming die hij aan de jesuiten verleend had, dat de monarch in zijne brieven aan Voltaire den titel van *ex jesuite de sans-souci* aannam. De jesuiten evenwel werden eenige jaren daarna uitgeroeid en een gedeelte van hun getal ging aan de universiteiten van Halle en Frankfort over.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van een Zoon, JOANNA VAN DE WIEL geliefde echtgenoote van
Mr. J. GERRIS.
Advocaat.
den 26 Julij 1838.

Getrouwd.

A. E. H. ADAN
en
J. C. SANNEN.

's Heerenberg den 26 Julij 1838.

Soesterberg den 26 Julij 1838. Heden is de eerste steen voor ons nieuwe stichten kerkgebouw door den Hoog eerwaarden Aartspriester van het Utrechtsch district plegtig gewijd, en door jonkh. *CHARLES THEO DOOR JEAN BOSCH VAN DRAKENBURG*, 1ste Luitenant bij de Dragonders gelegd geworden, welke den grond voor Kerk, Pastorij en Kerkhof goedgunstig geschonken had.

In eene kleine Stad in *Gelderland* wordt een persoon (liefst van den Katholijken Godsdienst) gezocht, die eenige jaren op het bureau van eenen Burgemeester of ander Amtenaar in het administrative vak werkzaam geweest zijnde, zoo wel over zijne bekwaamheid voor werkzaamheden van het genoemde vak als over zijn gedrag de meest voldoende getuigschriften kan bijbrengen.

Adres aan het bureau dezer Courant onder Letter X, brieven franco.

De gekwalificeerde Kollecteur of Ontvanger *WABTENBERG* te *'s Hertogenbosch* adverteert dat bij hem te bekomen zijn HEELE en GEDEELTENS van LOTEN in de *175ste* Loterij de Trekking begint den 20 Augustus.

AANBESTEDING.

Het KERKBESTUUR der Roomsch Catholijke gemeente van *Helvoirt*, zal onder nadere approbatie op maandag den 13 Augustus 1838, des morgens ten elf ure, ten huize van *M. VAN DER PUTTEN* aldaar, in het openbaar bij inschrijving en opbod Aanbesteden:

HET BOUWEN VAN EENE KERK IN DE GEMEENTE HELVOIRT, MET DE LEVERANCIE VAN AL DE DAARTOE BENOODIGDE MATERIALEN.

Het Bestek, hetwelk volgens de bovengemelde aanbesteding zal plaats hebben, zal ter lezing liggen: te *Helvoirt*, bij *M. VAN DER PUTTEN*, de Gebroeders *MASTENBROEK* en *[illegible]*, te *'s Hertogenbosch* in het Stads-Koffijhuis bij *REGTEREN*, in het werpsch Koffijhuis bij *KORTHOUT* en in het Groenhuis bij *JANSSEN*; te *Breda* bij *JONKERS*; te *Raamsdonk* bij *J. KNAAP*; te *Oirschot* in de Zwaan; te *Tilburg* bij *DONDERS* in den Gouden Leeuw; te *Gorinchem* bij *VAN ALPHEN* in den Hopiwagen; te *Heusden* bij *H. VERHOEVEN*; te *Vught* bij *VAN ROESSEL* in de Bredasche Wagen; te *Eindhoven* bij *VAN DEVEN* in den Gouden Leeuw en te *Grave* bij de Wed. *SCHOONENBERG* in de Vergulde Roskam.

Nadere informatien zijn te bekomen bij het Kerkbestuur voornoemd en den Architect J. H. LAFFERTÉE *te 's* Hertogenbosch, *alwaar ook de teekeningen kunnen worden ingezien, terwijl des Zaterdags vóór de Aanbesteding ter plaatse aanwijzing zal worden gedaan.*

ZEGT HET VOORT.

LEENDERT CORNELIS VAN DE VEN, jr. openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal, als daartoe Regterlijk benoemd, voor zijne Principalen, naar voorschrift der Wet, publiek en voor alle man, verkoopen:

ONDER *ENGELEN*,

1e Koop. Een Perceel allerbest HOOILAND, groot 2 Bunders, 26 Roeden, 40 Ellen, genaamd *de Slenk* of *het Hoogveld*, Kadastraals bekend Sectie E, nos. 207, 208 en 210.

2e Koop. Een Perceel HOOI- of WEILAND, groot 33 Roeden, 40 Ellen, in eenen meerderen Kamp van 2 B., 67 R., 20 E., genaamd *Hensekamp*, Kadastraal bekend Sectie [illegible]

3e Koop. Een Perceel HOOI- of WEILAND, groot 85 R., 37 E., in eenen meerderen kamp van 3 B., 41 R., 50 E., genaand *de Poederoijsche Gemeente*, Kadastraal bekend Sectie E, no. 113.

4e Koop. Een Perceel HOOI- of WEILAND, in den Buitenpolder, groot 90 Roeden, in eenen meerderen Kamp, genaamd *in de achter Steenbrandsche*, zijnde de geheele Kamp Kadastraal bekend Sectie D, nis. 1, 2, 3 en 4.

ONDER *EMPEL*.

5e Koop. Een Perceel HOOILAND, groot 77 R., 80 E., in de Hambaken op Dammen, Kadastraal bekend Sectie A, no. 134.

6e Koop. De helft in 3 B., 10 E. HOOI- en WEILAND, HAKHOUT, MOERAS en WATERKOLK, genaamd *de benedenste Kostveerloren*, Kadastraal bekend Sectie A, nis. 97, 99, 100, 101, 103 en 104.

Betast met vijf vakken Maasdijk, te zamen tot 3 El, 8 palm, 5 Duim, 4 Strepen.

ONDER *KESSEL*.

7e Koop. Een Perceel HOOILAND, groot 3 B., 41 R., 20 E., op den voorsten Eerd, Kadastraal bekend Sectie B, no. 5.

8e Koop, Een Perceel HOOILAND, groot 1 B., 72 R., 90 E., op den achtersten Eerd, in de smalle zeven Morgen, Kadastraal bekend Sectie B, no. 102.

9e Koop. Een Perceel HOOILAND, groot 1 B., 45 R., 20 E., in het Voorbroek, Kadastraal bekend Sectie B, no. 199.

10e Koop. Een Perceel HOOILAND, groot 1 B., 6 R., 60 E., in het Voorbroek, Kadastraal bekend Sectie B, no. 203.

ONDER *'s HERTOGENBOSCH*.

11e Koop. Een Perceel HOOILAND, groot 4 B., 5 R., 90 E., in het Bossche Veld, genaamd *de Steegkampen*, met den Dijk, Kadastraal bekend Sectie F, Nis. 25, 26 en 27.

12e Koop. Een Perceel HOOILAND, groot 1 B., 1 R., 80 E., in het Bossche Veld, genaamd *den Blek*, Kadastraal bekend Sectie F, no. 27.

Alles in genot te aanvaarden met 1e Januarij 1839, tot welken tijd de taxen door Verkoopers zullen worden aangezuiverd.

De provisionele verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Brabandsch Koffijhuis, bewoond door *L. GOUDENS*, op Dingsdag den 14 Augustus 1838, des voormiddags ten 10 ure; zullende daarna dagen, bestemd op Dingsdag den 21 derzelfde maand, ter zelfde ure en plaatse, de finale toewijzing bij Kaarsuitbranding plaats hebben.

Alles breeder bij gedrukte Billetten omschreven, en inmiddels nadere onderrigting te bekomen, zoo bij den Heer *A. KEUKENSCHRYVER* te *'s Hertogenbosch*, als ten Kantore van voorn. Notaris *VAN DEVEN*.

Boxtel 29 Julij 1838.

Heden is alhier met gewone plegtigheid in bijzijn van eene groote menigte aanschouwers den 1ste steen gelegd aan het 2d hoofd der Zwaansche brug en zijn bij deze gelegenheid de nog overgeschotene exquise ververzingen verdeeld gecontummeerd wederom is dezen dag behoudens eenige zeer gevoelige rolling stagen die den aandrang der menigte noodzakelijk maakt afgeloopen.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Ter Parijssche beurs van den 26 Julij waren de fondsen genoteerd 5 pCt. 111; 3 pCt. 80,90; Nap. r. 99,10; Sp. Ard. 22⅛; Port. 24¼; Rom. L. 101⅛.

Te Antwerpen waren de fondsen den 27 Julij genoteerd: Belg. 101⅛, O. Met. 106⅝, Sp. Ard. 21⅛, 20⅞; Diff. 6; Nap. r. 99⅛; Rom. L. 101⅛, Certif. te Antw. 100⅛; Braz. 79¼. — Wissel op Amst. en Rott. ⅝ pCt. kont. en pap. verl. Te Antwerpen en te Brussel is de koers der Spaansche *Ardoins* in de laatste dagen weder aanmerkelijk achteruit gegaan. In de laatstgenoemde plaats werd dit papier nog tegen 23 en gisteren tegen 20¾ á ⅞ genoteerd.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Saturday 28 Julij, ten vier uren.

Werk. Sch. 2½ pCt. 55 5/16, ¼, 5/16, ⅜; Dito 5 pCt. 102⅛; Kansh. f 25⅛, 7/16; Amort. Synd. 4½ pCt. 96 5/16, Hand. 100; Oost-Ind. 5 pCt. 99⅛, 5/16, Ard. van 85 p. st. 21⅛.

Te *'s Hertogenbosch*, bij D. A. A. DE ROOY, Boek- en Courantdrukker.